

Dolžnost je pa, da izrekamo koncem leta tudi zahvalo vsem sotrudnikom in jih prosimo, naj nam ne odreko svoje pomoči v novem letu. Posebno bi nam bilo ustreženo s kratkimi poročili o dogodkih po Slovenskem, kar se lahko sporoči na dopisnici.

Izhajale bodo „Novice“ v dosedanji obliki in obsegu tudi o novem letu. Cena jim bode: za ljubljanske naročnike v tiskarni prejemane: za celo leto 6 kron (3 gld.), za pol leta 3 krone (1 gld. 50 kr.) in za četrto leta 1 krono 50 vin. (75 kr.). Po pošti prejemane za celo leto 7 kron (3 gld. 50 kr.), za pol leta 3 krone (1 gld. 50 kr.) in za četrto leta 1 krono 80 vin. (90 kr.). Za pošiljanje na dom v Ljubljani se plača za celo leto 80 vin. (40 kr.). Naročnino se pošilja: **Blasnikovi tiskarni v Ljubljani.**

Politični oddelek.

Deželni zbor kranjski.

I. seja dne 30. decembra.

Predsedoval je dež. glavar pl. Detela. Vlado sta zastopala dež. predsednik baron Hein in okrajni glavar Haas. Navzoči so bili vsi poslanci, tudi škof.

Zasedanje je otvoril deželni predsednik baron Hein, ki je pozdravil poslance imenom cesarske vlade ter naznanil, da je cesar imenoval deželnim glavarjem poslanca Otona pl. Detela, ki je že dolgo let neutrudno in objektivno vodil deželni zbor, in njegovim namestnikom poslanca Leopolda barona Lichtenberga, ki bodo gotovo istotako izpolnjeval dolžnosti svojega mesta. Deželni predsednik je potem omenil, da so se razprave deželnega zbora odlikovale doslej s tem, da so bile mirne in stvarne. Ker je to najtrdnjše jamstvo za uspešno delo, upa vlada, da se bodo rezka nasprotja poravnala in doseglo skupno delo, ki ga naša ljuba domovina nujno potrebuje.

Ko je dež. glavar pl. Detela storil obljubo, je pozdravil vse poslance, želeč, da Bog blagoslovi resno in vztrajno delovanje dež. zbora. Dalje je pozdravil dež. predsednika, proseč, naj kakor doslej, dobrohotno podpira dež. zbor ter dejal, da mu ni treba razvijati programa, češ, ostal bo na istem, na katerem je pred 25 leti vstopil v dež. zbor. Vedno bo zvest vladarju, narodu in domovini ter branil čast in korist dežele kranjske. Deželni zbor nastopi danes gospodarstvo dežele. Vzlic velikanskim stroškom se je posrečilo doseči, da ni bilo treba zvišati doklad na direktne davke kakor je bilo treba v vseh drugih deželah, kar je toli važnejši ker je bilo 1877. leta 58 % doklad, sedaj jih je pa le 40 %. Mogoče je bilo to vsled doklad na pivo, žganje in zakup užitnine. Deželni zbor je spravil v tir tudi vprašanje o ustanovitvi vseučilišča v Ljubljani in je upati, da bo vlada to vprašanje resno in dobrohotno uvaževala ter ugodno dognala. Potem je glavar v nemškem jeziku opozoril na uspešno sodelovanje veleposestnikov in izrekel upanje, da bodo tudi v naprej tako postopali.

Deželni glavar je nadalje omenil zaroko nadvojvodinje Marije Elizabete s princem Windischgraetzom, na kar je zbornica zaklicala cesarju trikrat slava.

Deželnega glavarja namestnik baron Lichtenberg se je zahvalil za imenovanje in izjavil, da če je poklican voditi razprave, bo postopal strogo nepristransko.

Poslanec dr. Tavčar in tovariši so nujno predlagali, naj se o začasnem pobiranju deželnih priklad takoj razpravlja, ker mora sklep pred novim letom biti potrjen.

Ta predlog je bil sprejet in je o njem poročal poslanec Grasselli, ki je predlagal:

Visoki deželni zbor izvoli skleniti:

I. V pokritje primanjkljajev pri deželnem zakladu naj se pobirajo od 1. januarja l. 1902 do onega časa, ko se deželni proračun za l. 1902 končnoveljavno določi, sledeče deželne priklade:

1. 40 % na doklada na užitnino od vina, vinskega in sadnega mošta ter od mesa.

2. Samostojna deželna naklada od porabljenega piva po 2 krone od hektolitru.

3. 40 % doklada na vse direktne davke izvzemši osebni dohodninski davek.

II. Deželnemu odboru se naroča, da pridobi sklepu pod I. Najvišje odobrenje.

Povodom tega predloga se je razvila burna politična debata. Poslanec dr. Šusteršič je dež. odboru očital, da ravna pristransko in da deželni denar za strankarske namene porablja. Govorili so dež. glavar pl. Detela, deželni predsednik baron Hein in poslanci dr. Tavčar, Hribar in Grasselli, ki so vsi zavračali dr. Šusteršiča.

V popoldanski seji je bil sprejet nujnu predlog barona Schwegla zastran prispevka 60.000 kron za zgradbo ceste skozi sevško dolino do Podbrda.

Po predlogu barona Schwegla sta bila kot reditelja izvoljena poslanca baron Apfaltrern in Pirc, kot verifikatorja dr. Schaffer in dr. Schweitzer.

Poročilo deželnega odbora o izidu deželnozborskih volitev se izroči posebnemu odseku.

Potem se je vršila volitev deželnega odbora. Iz kurije veleposestnikov je bil izvoljen odbornikom poslanec dr. Schaffer, namestnikom poslanec grof Barbo, iz kurije poslancev mest in trgov je bil izvoljen odbornikom poslanec dr. Tavčar, namestnikom dr. Ferjančič, iz kurije poslancev kmetijskih občin je bil izvoljen odbornikom poslanec Povše, namestnikom poslanec dr. Brejc, iz cele zbornice je bil izvoljen odbornikom poslanec Grasselli, namestnikom poslanec Kušar. Klerikalci so glasovali za dr. Kreka, oziroma za dr. Brejca.

Koncem seje so klerikalci interpelirali vlado za stran sprejetja deputacije deželnega zbora, ki je imela prositi za ustanovitev univerze.

Poslanec Hribar in tovariši so stavili dva samostalna predloga.

Prvi se tiče univerze v Ljubljani in nasvetuje:

a) Vlada se nujno pozivlja, da pospeši vse predpriprave za ustanovitev univerze in izposluje dotični kredit;

b) Izvoli se deputacija, ki pojde cesarja prosit, da odredi ustanovitev vseučilišča v Ljubljani;

c) Izvoli se odsek treh članov, ki naj se pomnoži po zastopnikih občinskega sveta ljubljanskega, „Slovenske Matice“, društva „Pravník“ in profesorkega zbora ljubljanske bogoslovnice ter stopi v zvezo z akademično mladino v svrhu pospeševanja cele akcije;

d) Dovolj se kredit 3000 kron za dovolitev na grad najboljšim znanstvenim spisom.

Drugi predlog zahteva z ozirom na bankerot zavarovalnice „Unio catholica“, naj vlada posveti vso pazljivost ljubljanski vzajemni zavarovalnici.

V deželno prizivno komisijo za obrtarino je bil izvoljen kot član odvetnik dr. Majaron v Ljubljani, kot namestnika pa Anton Belec v Št. Vidu in Peter Strel v Ljubljani.

V deželno prizivno komisijo za osebno dohodarino so bili izvoljeni kot člani poslanci: baron Lichtenberg, dr. Tavčar, Grasselli in Povše, kot namestniki pa poslanci: Kušar, Košak, Brejc in Ulm.

S tem je bil dnevni red končan in je deželni predsednik naznanil, da je zasedanje deželnega zbora preloženo, na kar je deželni glavar, želeč vsem poslancem srečno novo leto, sejo zaključil.

Politični pregled.

Notranji položaj. — Vsestransko se potrjuje, da se tekom prihodnjih dni, ko bo zaključeno zasedanje deželnega zbora češkega, začne predpriprave za češko-nemške pravne konference. Pesimistične sodbe o uspehih teh konferenc se čedalje bolj množe, pač vsled tega, ker se Vsenemci čisto nič ne menijo za vladne grožnje z državnim prevratom, nego slej kakor prej odklanjajo vsako spravo. Pogajati se tudi nečejo, ako se prej ne uveljavi nemški državni jezik.

Deželni zbori, ki so bili sklicani radi dovolitve budgetnih provizorijev, so se večinoma že zopet razšli. V gališkem deželnem zboru je knez Czartorijsky v imenu vseh poljskih poslancev prečital izjavo, s katero se ostro obsoja prusko nasilstvo v wrešenski zadevi. V Nemčiji so silno razkačeni, da vlada te izjave ni zavrnila.

Bolgarska se nahaja v silno nevarni krizi. Nastala je ta kriza vsled finančnih stisk. Državni dohodki ne zadostujejo niti za pokritje obresti od državnih dolgov. Ker so se pogajanja zaradi najetja novega posojila razbila, je nastala sedanja velika kriza, iz katere si merodajni krogi ne znajo pomagati.

Rusija. — Angleški listi poročajo, da so pogajanja mej Rusijo in Kitajsko zaradi Mandžurske zelo zaostala. Gre se za to, da bi Rusija opustila okupacijo Mandžurske. Kitajski je seveda na tem veliko ležeče, sitnosti pa dela zaradi pogojev, pod katerimi hoče Rusija opustiti okupacijo Mandžurske. Rusija je sedaj naznanila Kitajski, da morajo biti pogajanja do pravoslavnega novega leta končana, sicer Rusija sploh ne opusti okupacije Mandžurske.

Angleška. — Mej angleškimi strankami se je začelo neko posebno gibanje za približevanje. Vse kaže, kakor bi želele odstraniti dušo južnoafriške vojne, ministra Chamberlaina, in spraviti na krmilo lorda Roseberryja, ki je pokazal v zadnjem svojem govoru da je vnet za mir z Buri, ako bi se ta mir dosegel pod častnimi pogoji.

Vojna v južni Afriki. — Te dni so Angleži na raznih krajih bili poraženi. Najhujše jih je zadel poraz pri Toefontainu, kjer je general Dewet naskočil taborišče generala Firmana in Angleže popolnoma potolkel. Sploh se vidi, da so se Buri s podvojeno žilavostjo lotili Angležev.

Amerika. — Mej južnoameriško republiko Venezuelo in mej Nemčijo je nastal oster konflikt. Venezuelška vlada nastopa jako provokatorično, mej tem ko se Nemčija ne upa energično nastopiti, ker sluti, da bi vojna mej Nemčijo in mej Venezuela lahko povzročila usodepoln konflikt mej Nemčijo in Združenimi državami severoameriškimi.

Gospodarsko gibanje na Slovenskem.

V društvu »Naprej« v Gradcu govoril 5. decembra Vekoslav Kukovec.

Gospoda! Ni res, da ugodno gospodarsko stanje vselej pomeni visoko kulturno in utrjeno politično stališče naroda. Res je pa vendar, da je zdrav gospodarstveni razvoj neizogiben pogoj rasti in procvita narodov v vseh kulturnih ozirih in zlasti predpogoj politične velikosti. Zdi se mi torej umestno, ako v dobi, ko se po celi Avstriji in zunaj iste živahno razpravlja o naši dospelosti in dozorelosti za najvišje gojišče vede, za lastno univerzo, brez sramežljivosti, ker smo svojci med seboj, presodimo napredovanje našega naroda v gospodarstvenem oziru. Govorim — zelo na kratko — o gospodarstvenem gibanju na Slovenskem.

Ni še dolgo let od tedaj, ko je naše javno življenje po večini obsegalo boj za različne slovenske napise, za slovenske poštne pečate, za slovenski pouk v šolah, za slovensko uradovanje. Društveno življenje se je gibalo skoro izključno okrog bralnih društev,